

April 2021.

U fokusu: Zakon o klimatskim promenama

Na sednici Narodne skupštine Republike Srbije od 18. marta 2021. godine narodni poslanici su usvojili novi Zakon o klimatskim promenama („Sl. glasnik RS“, br. 26/2021) (u daljem tekstu: **Zakon**) koji je stupio na snagu 31. marta 2021. godine.

Rok u kojem bi trebalo da budu doneti propisi na osnovu Zakona je godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Propisi koji se odnose na operatere vazduhoplova biće doneti do dana početka primene odredaba Zakona koje se odnose na operatere vazduhoplova, odnosno 1. januara 2023. godine.

Strategija niskougljeničnog razvoja i Program prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu Zakona.

Predmet i primena Zakona

Zakonom se uređuje sistem za ograničenje emisija gasova sa efektom staklene bašte (u daljem tekstu: GHG) i za prilagođavanje na izmenjene klimatske uslove, monitoring i izveštavanje o strategiji niskougljeničnog razvoja i njenom unapređenju, program prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove, donošenje strategije niskougljeničnog razvoja i programa prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove, izdavanje dozvola za emisije

GHG operateru postrojenja (u daljem tekstu: Dozvola), izdavanje odobrenja na plan monitoringa operatera vazduhoplova, monitoring, izveštavanje, verifikaciju i akreditaciju verifikatora, administrativne takse, nadzor i druga pitanja od značaja za ograničenje emisija GHG i prilagođavanje na izmenjene klimatske uslove.

Odredbe ovog Zakona primenjuju se na emisije GHG izazvane ljudskom aktivnošću i sektore i sisteme izložene uticajima klimatskih promena. GHG su ugljendioksid (CO₂), metan (CH₄), azotsuboksid (N₂O), fluorougljovodonici (HFCs), perfluorougljenici (PFCs), sumporheksafluorid (SF₆) i azot trifluorid (NF₃).

Cilj Zakona

Cilj Zakona je:

- i. smanjivanje emisije GHG kako bi se izbegli nepovoljni uticaji promene klime na globalnom nivou;
- ii. smanjivanje emisije GHG i prilagođavanje na izmenjene klimatske uslove usvajanjem i sprovođenjem dokumenata javnih politika; i
- iii. uspostavljanje mehanizama za pravovremeno, transparentno, tačno, dosledno, uporedivo i potpuno izveštavanje i verifikaciju informacija o ispunjenju obaveza prema Zakonu o

potvrđivanju Okvirne konvencije UN o promeni klime, sa aneksima, Zakonu o potvrđivanju Kjoto protokola, Zakonu o potvrđivanju Doha amandmana na Kjoto protokol uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija o promeni klime i Zakonu o potvrđivanju Sporazuma iz Pariza, kao i za monitoring i izveštavanje o emisijama izazvanih ljudskom aktivnošću iz izvora i uklonjenih putem ponora i aktivnostima prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove preduzetim na isplativ i ekonomski efikasan način.

Obaveze prodavaca i dobavljača novih putničkih vozila

Prodavac je dužan da:

1. prilikom stavljanja u promet modela novog putničkog vozila, na prodajnom mestu ili u blizini putničkog vozila, o svom trošku, na jasno vidljiv način postavi oznaku o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO2 tog vozila;
2. omogući da poslednja verzija Vodiča o ekonomičnosti potrošnje goriva, emisijama CO2 i zagađujućih materija u vazduh (u daljem tekstu: **Vodič**), bude dostupna na njegovom prodajnom mestu i besplatno dostupna potrošaču na njegov zahtev;
3. za svaki model novog putničkog vozila izloženog ili ponuđenog na prodaju ili lizing, na prodajnom mestu, vidno izloži plakat ili displej sa podacima o zvaničnoj potrošnji goriva i zvaničnim specifičnim emisijama CO2 i zagađujućih materija u vazduh.

Dobavljač je dužan da:

1. dostavi Agenciji za bezbednost saobraćaja (u daljem tekstu:

Agencija), u elektronskom obliku najkasnije do 31. decembra tekuće godine, listu modela svih novih vozila koje prodaje na teritoriji Republike Srbije (u daljem tekstu: **Lista**); i

2. izradi Vodič najmanje jednom godišnje o svom trošku.

Sav promotivni materijal prodavca i dobavljača mora da sadrži podatke o zvaničnoj potrošnji goriva i zvaničnoj specifičnoj emisiji CO2 i zagađujućih materija u vazduh modela novog putničkog vozila na koje se odnosi.

Obaveze operatera postrojenja i vazduhoplova

Operater postrojenja je dužan da pre početka rada postrojenja u kojem se obavlja aktivnost koja dovodi do emisije GHG pribavi Dozvolu od Ministarstva za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: **Ministarstvo**). Ministarstvo izdaje Dozvolu u roku od najviše četiri meseca od prijema potpunog zahteva za izdavanje Dozvole, na osnovu pozitivne ocene Agencije za zaštitu životne sredine. Zakonom je propisana sadržina Dozvole, a Plan monitoringa sa pratećom dokumentacijom sastavni je deo Dozvole. Dozvola se izdaje za postrojenje ili deo postrojenja, a može se izdati i jedinstvena dozvola za više postrojenja ukoliko se nalaze na istoj lokaciji i njima upravlja isti operater postrojenja. Ministarstvo po službenoj dužnosti svakih pet godina ponovo razmatra izdatu Dozvolu i po potrebi vrši izmene i dopune iste. Dodatno, Ministarstvo čini dostupnim javnosti izveštaje o emisiji gasova u skladu sa propisom kojim se uređuje pristup informacijama od javnog značaja.

Operater postrojenja i operater vazduhoplova su dužni da vrše monitoring emisije GHG na osnovu plana monitoringa, kao i da do 31. marta tekuće godine dostave verifikovani

izveštaj o emisijama GHG Agenciji za zaštitu sredine/Direktoratu civilnog vazduhoplovstva.

Nacionalni savet za klimatske promene

Zakonom se uspostavlja Nacionalni savet za klimatske promene kao savetodavno telo Vlade (u daljem tekstu: **Savet**). Članove Saveta imenuje Vlada na period od pet godina uz mogućnost ponovnog izbora. Savet čine predstavnici Ministarstva i drugih organa i organizacija, predstavnici naučne i stručne javnosti, kao i predstavnici civilnog društva, čija je oblast delovanja od značaja za utvrđivanje i sprovođenje aktivnosti u oblasti klimatskih promena, kao i predstavnik Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.

Rokovi

Tri meseca nakon stupanja na snagu propisa o sadržini oznake, obrasca za Listu, sadržini Vodiča, propisivanja izgleda, dimenzija i sadržaja plakata/displeja, kao i forme i sadržaja promotivnog materijala:

- dobavljač i prodavac su dužni da učine dostupnim, oznaku, plakat ili displej kao i sav promotivni materijal sa podacima o potrošnji goriva, zvaničnim emisijama CO₂ i zagađujućih materija u vazduh;
- dobavljač je dužan da Listu dostavi Agenciji (tri meseca nakon postavljanja Liste na internet stranici Agencije dobavljač je dužan da Vodič postavi na svoju internet stranicu i dostavi ga prodavcima, prvi put).

Šest meseci od dana stupanja na snagu predmetnih propisa, operater postrojenja je dužan je da podnese zahtev za izdavanje Dozvole.

Kaznene odredbe

Zakonom je propisano kažnjavanje za:

- privredne presteupe - za pravno lice u novčanom iznosu od 150.000,00 RSD do 3.000.000,00 RSD, a za odgovorno lice u pravnom licu u novčanom iznosu od 50.000,00 RSD do 200.000,00 RSD; i
- prekršaje - za pravno lice u novčanom iznosu od 100.000,00 RSD do 2.000.000,00 RSD, za odgovorno lice u pravnom licu u novčanom iznosu od 5.000,00 RSD do 150.000,00 RSD, kao i za preduzetnika u novčanom iznosu od 10.000,00 RSD do 500.000,00 RSD.

Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.

Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2021.